

Bakgrunn for vedtak

Drikkevannsuttak fra Kvalvikelva

Lyngen kommune i Troms og Finnmark fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Lyngen kommune
Referanse	202201295-13
Dato	15.08.2023
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Ingvild Marie Dybwad

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 22 95 95 95, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9

7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 52-54
Capitolgården
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

1	SAMMENDRAG	1
2	SØKNAD.....	3
3	HØRING OG DISTRIKTSBEHANDLING	8
4	NVES VURDERING	11
5	NVES KONKLUSJON	14
6	FORHOLDET TIL ANNET LOVVERK.....	15
7	MERKNADER TIL KONSESJONSVILKÅRENE ETTER VANNRESSURSLØVEN	16

1 Sammendrag

Lyngen kommune søker om å etablere drikkevannsuttak ved Stelfossen i Kvalvikelva i Lyngen kommune, Troms og Finnmark. Det er søkt om maksimalt vannuttak på 25 l/s og gjennomsnittlig uttak over året på 1400 m³/døgn (16 l/s). Dette er dimensjonert til å dekke behovet som hovedvannkilde til Lyngseidet vannverk og Kvalvik og omegn vannverk, samt reservevannkilde for Karnes-Oksvik vannverk.

Søknaden er avgrenset til å gjelde selve vannuttaket, samt etablering av inntak og vannledning frem til silhuset. Videre ledningstrase fra silhuset til eventuelt vannbehandlingsanlegg er ikke fastsatt og er ikke en del av NVEs konsesjonsbehandling.

Kvalvikelva ble vernet i 1993 gjennom verneplan IV. Vassdraget er vernet for sin urørthet og verdier spesielt knyttet til geologi, friluftsliv, botanikk, fugleliv og kulturminner. De fleste verneverdiene ved Kvalvikelva er knyttet til øvre del av nedbørfeltet som også inngår i Lyngsalpan Landskapsvernområde. Stelfossen der vanninntaket er planlagt ligger utenfor landskapsvernområdet og lenger ned i nedbørfeltet nærmere bebyggelse, eksisterende inngrep og der verneverdiene ikke er så fremtredende.

NVE har mottatt høringsuttalelser fra Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Mattilsynet, Sametinget og Verneområdestyret for Lyngsalpan landskapsvernområde.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

NVE vurderer at vassdragets naturlige vannføringsdynamikk opprettholdes, men at perioder med maksimalt vannuttak og lav vannføring kan utgjøre en liten påvirkning på vannføringen. For allmenne interesser vil økt uttak av drikkevann ikke gi en vesentlig endring fra dagens situasjon. Inntaket etableres der Kvalvik og omegn vannverk har inntak i dag og vil ikke utgjøre et større inngrep enn dagens situasjon for verneverdier, landskapsverdi eller friluftsliv. Økt uttak av drikkevann skal ikke føre til restriksjoner på bruk av området til beitedyr, med unntak av restriksjoner på samletrær i nærheten av inntaksbassenget.

NVE legger vekt på at tiltaket vil bidra til å sikre tilstrekkelig drikkevannsforsyning for husstander tilknyttet Lyngseidet vannverk. For at NVE skal kunne gi konsesjon må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE har satt vilkår om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE mener også at tiltaket ikke er i konflikt med verneverdiene til vassdraget jf. Vannressursloven § 35. NVE gir Lyngen kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til vannuttak fra Kvalvikelva. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

2 Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Lyngen kommune, datert 01.04.2022:

Etter Vannressursloven, jf. § 8, søkes det om tillatelse til:

Et maksimalt døgnuttak på 25 l/s (2160 m³/døgn), og et gjennomsnittlig uttak over året på 1400 m³/døgn (ca. 16 l/s) vann fra Kvalvikelva til drikkevannsformål til Lyngseidet vannverk og Kvalvik og Omegn vannverk. Anlegget vil da også ha kapasitet til å forsyne Karnes- Oksvik vannverk med reservevann.

2.1 Hoveddata for vannuttak Stelfossen, Kvalvikelva

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	40,7
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	70,5
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	54,9
Middelvallføring	l/s	2230
Alminnelig lavvallføring	l/s	220
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	590
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	180
VASSDRAGSANLEGGET		
Inntak	moh.	59
Lengde på berørt elvestrekning	km	2,5
Lengde på vannledning	m.	100
Antall rør vannledningen består av	stk.	Ikke fastsatt
Vannledning, diameter	mm.	160 eller 200
Total maksimal kapasitet på rør	l/s	Ukjent
Gjennomsnittlig vannuttak over året	m ³ /døgn	1400 (16 l/s)
Maksimalt vannuttak	l/s	25
Planlagt minstevallføring, sommer	l/s	Ikke fastsatt
Planlagt minstevallføring, vinter	l/s	Ikke fastsatt
MAGASIN		
Magasinvolum	m ³	200

2.2 Om søker

Lyngen kommune i Troms og Finnmark driver det kommunale vannverket Lyngseidet vannverk. De forsyner tettstedet Lyngseidet med drikkevann. Lyngen kommune bruker i dag Gjerdeelva som drikkevannskilde, men denne kilden har for lite kapasitet og ønskes kun beholdt som reservevannkilde.

Kommunen har inngått et samarbeid med Kvalvik og omegn vannverk der plassering av inntak ved Stelfossen og ledningstraseen frem til silhuset vil gå parallelt for begge vannverk.

2.3 Beskrivelse av området

Kvalvikelva ligger cirka 8 km sør for Lyngseidet på vestsiden av Lyngenfjorden i Lyngen kommune, i Troms og Finnmark fylke. Vassdraget har utspring fra fjell og breområder i Lyngsalpene og utløpet av elva befinner seg ved tettstedet Kvalvik.

Over 95 % av nedbørfeltet til Kvalvikelva ligger innenfor Lyngsalpan landskapsvernområde. Nedbørfeltet består av snaufjell (84 %), skog (4 %), bre (6 %) og innsjø (5 %). Størstedelen av nedbørfeltet har fattig mellom- og høyalpin fjellvegetasjon omgitt av bart fjell og blokkhav. De viktigste sidevassdragene er Iselva og elva fra Kvalvikvatn i nord, og Fugledalsvatnet i sør. De største vannene er Dalvatnet og Rypedalsvatnet.

Skoggrensen ligger på cirka 300 moh. og skogen er dominert av bjørk og sterkt preget av beite. Med unntak av en turhytte finnes det ikke bebyggelse i nedbørfeltet ovenfor Stelfossen der vanninntaket er planlagt. Øvrige inngrep er lokalisert til nedre del av vassdraget. Den nederste delen av elveløpet er noe forgreinet, og det er laget terskler for å fremme fiskevandring. Deler av elveløpet nederst er kanalisert og forbygd. Bebyggelse i regionen er i hovedsak knyttet til nærområdet langs kysten.

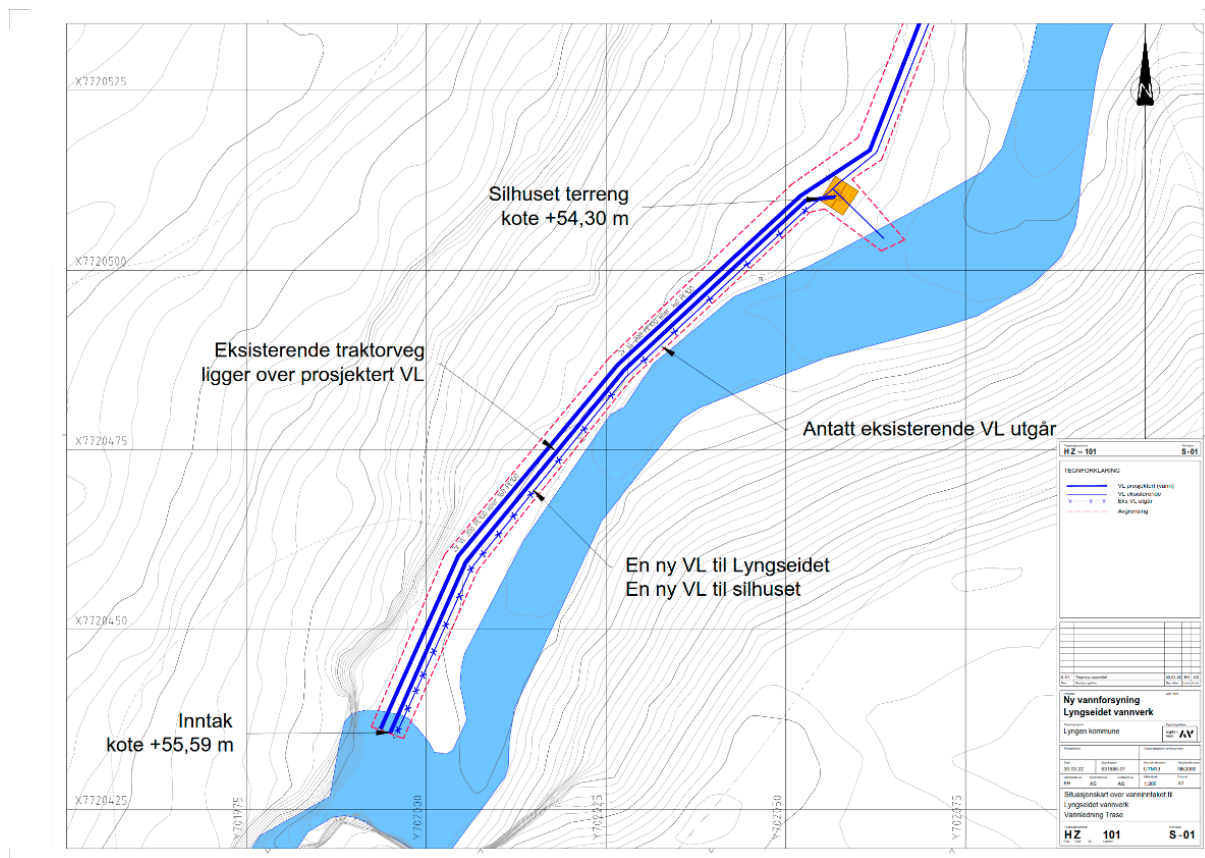
2.4 Teknisk plan

2.4.1 Reguleringer

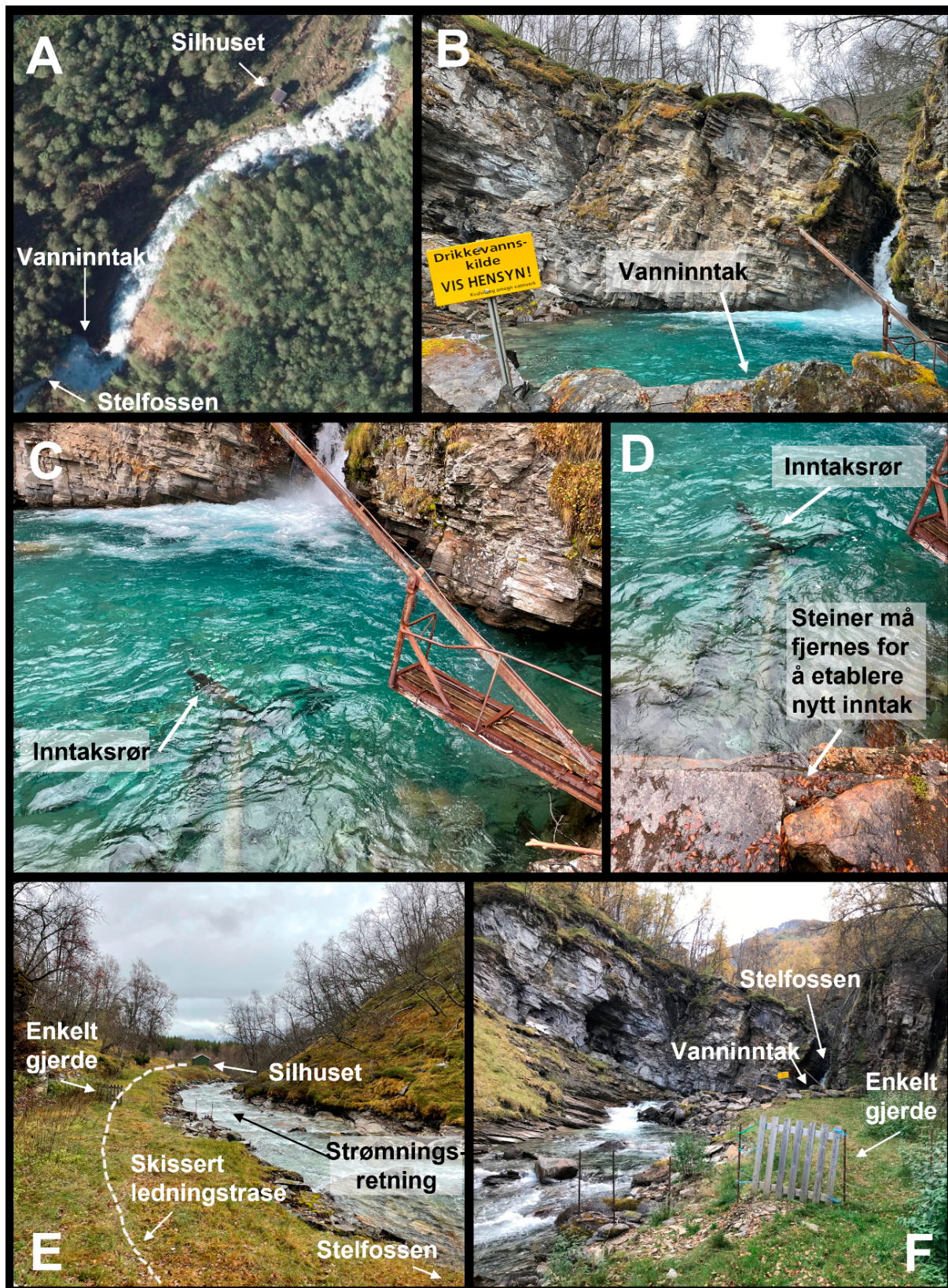
Det er ikke planlagt regulering av elva. Vanninntaket skal plasseres i kulpen nedenfor Stelfossen som rommer omtrent 200 m³ vann. Det er i utgangspunktet en naturlig kulp i bunnen av fossen, men er fra tidligere bygget opp med større steiner 0,5 m over inntaket. Utløpet fra kulpen er naturlig. Søknaden beskriver mulighet for å bygge opp en dam for å øke magasinkapasiteten. Dette er det ingen konkrete planer om (meddelt under befaring) og det vil måtte søkes om planendring hvis det er aktuelt på et senere tidspunkt.

2.4.2 Inntak

Lyngseidet vannverk skal etablere et eget inntak i kulpen ved Stelfossen, ved siden av Kvalvik og Omegn vannverks eksisterende inntak. Kvalvik og omegn vannverk har i dag drikkevannsuttak ved Stelfossen i Kvalvikelva som forsyner omtrent 350 husstander med vann. Lyngseidet vannverk vil legge sine vannledninger i samme trase som Kvalvik og omegn har vannledninger i dag, frem til silhuset omtrent 100 meter fra inntaksbassenget.

Figur 1. Figuren viser planlagt inntak og vannvei for Lyngseidet vannverk og eksisterende inntak og vannvei for Kvalvik og omegn vannverk fra Stelfossen til silhuset.

Figur 2. Bildene viser Stelfossen, kulpen der vanninntaket etableres, samt elva ned mot silhuset.

2.4.3 Vannvei

Fra inntaket og 100 meter frem til silhuset vil vannledningen gå i samme trase som Kvalvik og omegn har sin vannledning. Lyngseide vannverk skal ikke benytte seg av silhuset, men legge vannledning forbi silhuset. Videre ledningstrase etter 100 meter er ikke fastsatt og omfattes ikke av denne konsesjonen.

Før oppstart av gravearbeider vil det legges en midlertidig vannledning fra inntaket til silhuset for å sikre kontinuitet i vannforsyning til Kvalvik og Omegn vannverk. Deretter vil eksisterende vannledning graves opp. Frostfri dybde i området ligger på 1,9 m, men det vil troligvis ikke graves dypere enn til eksisterende vannledninger på denne strekningen. Antatt gravedybde er 1,5 m.

For å få plass til to vannledninger i grøften, kan det bli nødvendig med pigging på grøftesiden enkelte plasser. Berggrunnen er porøs. Det er derfor forventet at pigging er tilstrekkelig og at sprengning ikke er nødvendig. Det vil muligens legges noe pukk rundt vannledningene. Det vil også legges isolasjon for å frostsikre rørene. Grøften fylles igjen med stedegne masser. En traktorvei til enkel adkomst for vedlikehold vil bli igjen når arbeidene er avsluttet. Total bredde av denne vil være cirka 2,4 m.

Diameter av vannledningene er ikke endelig bestemt. Beregningene viser at vannledning Ø160 kan benyttes, men det vurderes å bruke Ø200 for å kunne levere større vannvolum og dermed møte kravet til brannslukkevann etter TEK17.

2.4.4 Veier

For tiltak ved Stelfossen kan eksisterende veier (Øvergårdveien og skogsvei) benyttes for adkomst. Traktorveien mellom inntaksdammen og silhuset graves opp for å legge nye vannledninger. Veien vil etableres igjen når arbeidene med å legge vannledninger er avsluttet. Total bredde av traktorveien vil være cirka 2,4 m.

2.4.5 Massetak og deponi

Det planlegges ikke med massetak og deponier i prosjektet. Masser som graves opp i forbindelse med anleggelse av VA-trase lagres midlertid langs grøft og gjenbrukes til overdekning.

2.4.6 Arealbruk

Stelfossen brukes i dag som vannkilde til Kvalvik og omegn vannverk. Inntaksbassenget er stengt av med et enkelt gjerde og en liten grind for å holde beitedyr ute. Vannledningene skal legges i eksisterende traktorvei og utover dette er det ikke behov for å ta i bruk nye arealer.

2.5 Forholdet til offentlige planer

2.5.1 Kommuneplan

Området ved Stelfossen der inntaket er planlagt er regulert til LNFR-areal. Nedbørfeltet er regulert til «nedslagsfelt drikkevann» med hensynssone. Søknaden opplyser at det ikke er aktuelt å legge inn restriksjoner på beitedyr i klausuleringsplanen.

På kommunens plankart er området innenfor Lyngsalpan landskapsvernområde vist som «båndlagt område».

Området rundt Stelfossen ligger innenfor en registrert faresone for skred, samt en hensynssone for friluftsliv.

2.5.2 Verneplan for vassdrag

Kvalvikelvassdraget ble vernet i 1993 gjennom Verneplan IV for vassdrag. Det er et type- og referansevassdrag. Vassdraget ble vernet for sin urørthet og beskrevet som en sentral del av et kontrastrikt og variert landskap med kort avstand fra alpine høyfjell med breer til utløp i fjord. De viktigste verneverdiene er elveløpsformer, isavsmeltingsformer og naturmangfold med botanikk og fugleliv. Nedbørfeltet har også store kulturminneverdier og er viktig for friluftslivet.

2.5.3 Andre verneområder

Over 95 % av nedbørsfeltet til Kvalvikelva befinner seg innenfor Lyngsalpan landskapsvernområde og er vernet etter naturmangfoldloven. Tiltaks- og influensområdet ligger utenfor landskapsvernområdet.

3 Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 06.09.22 sammen med representanter for Lyngen kommune, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Mattilsynet. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark 13.05.2022

«Vannforekomsten Kvalvikelva

Uttaket er planlagt fra vannforekomst 204-48-R Kvalvikelva.

Økologisk tilstand i vannforekomsten er i Vann-Nett klassifisert som moderat. Kjemisk tilstand er udefinert. Gjeldende miljømål er god økologisk og god kjemisk tilstand. Vannforekomsten er vurdert å være i risiko for å ikke oppnå miljømålene uten nye tiltak.

Parameter som er årsak til nedklassifisering av økologisk tilstand, og grunnlag for risikovurderingen, er morfologiske forhold og fisk. Tilstand for morfologiske forhold er faglig vurdert som moderat på grunn av flomvern og erosjonsvern. Tilstand for fisk er faglig vurdert som moderat etter rotenonbehandling i forbindelse med bekjempelse av Gyrodactylus salaris i Skibotnregionen i 2015 og 2016. Kvalvikelva ble kun rotenonbehandlet i 2015.

For å bedre morfologiske forhold har NVE utført miljøtiltak i 2014 og 2018. Fiskebestandene er under reetablering etter rotenonbehandlingen. Nye vurderinger av morfologiske forhold og tilstand for fisk foreligger ikke ennå.

Virkning på akvatisk miljø

For å sikre miljømåloppnåelse i vannforekomsten er det nødvendig å vurdere virkninger av det planlagte vannuttaket.

Vannuttaket må ikke komme til hinder for gjenopprettelse av god tilstand for fisk og morfologiske forhold, for at målet om god økologisk tilstand skal kunne nås. Vannuttaket må heller ikke medføre forringelse av tilstand til dårligere enn god for øvrige parameter.

Søknaden nevner ikke vannforskriftens § 12, og gjør ingen konkret vurdering av hvorvidt bestemmelsen kommer til anvendelse. I søknaden er likevel alle nødvendige vurderinger for å ta stilling til dette spørsmålet utført. Slik Statsforvalteren tolker konklusjonene i søknaden, legger denne til grunn at planlagt vannuttak ikke vil medføre forringelse av tilstand for noe parameter.

Når det gjelder tilstand for fisk og andre ferskvannsorganismer sier søknaden: «Redusert minstevannføring i vassdrag kan potensielt ha negative konsekvenser for fisk og andre ferskvannsorganismer. Men selv i et tørt år og med maksimalt uttak, slippes en betydelig vannmengde forbi, samtlige dager i året. Redusert minstevannføring er derfor vurdert å ha kun små negative konsekvenser for fisk og andre ferskvannsorganismer.»

Data lagt fram i søknaden viser at planlagt maksimalt vannuttak i de fleste år, selv i tørre perioder, sjelden vil overstige 14 % av vannføringen i elva. Som oftest vil vannuttaket være betydelig lavere enn dette. I søknaden er det imidlertid også estimert ekstremsituasjoner med absolutt minste vannføring helt ned i 99 l/s. Søknaden peker på at maksimalt vannuttak i slike situasjoner vil tilsvare cirka 25 % av lavvannsføringen, og at dette periodevis kan ha konsekvenser for vanntemperatur, isforhold og akvatisk miljø nedstrøms uttaket.

I situasjoner med ekstremt lav vannføring vil vanndekt areal i elva være betydelig redusert. Dette kan få betydning for bunndyrproduksjonen påfølgende år. Vannuttak vil i slike situasjoner kunne forsterke negativ virkning for bunnfauna. Siden bunndyr rekoloniserer relativt raskt antar vi likevel at virkning for bunnfauna vil være forbigående.

Lav vannstand vil også kunne medføre tørrlegging av gyteplasser, og slik ha innvirkning på fiskebestanden ved innfrysing av rogn. Slike effekter vil være mer langvarige.

Et tredje forhold er fare for at yngel og ungfisk kan strande, om vannstanden synker raskt. Ved normalt vannuttak vil vi anta at vannstandsvariasjonene vi ha moderat hastighet også ved lavere vannføringer, og at fare for stranding er begrenset. Om vannuttaket i slike situasjoner derimot øker brått fra lavt uttak til maksimalt uttak, vil det være en økt risiko for stranding av ungfisk og yngel.

Oppsummering av virkninger for akvatisk miljø

Statsforvalteren vurderer at vannuttaket i alle situasjoner, unntatt ved ekstremt lave vannføringer, vil ha liten effekt på det akvatiske miljøet i elva, og ikke vil være til hinder for oppnåelse av miljømål.

Statsforvalteren har påpekt risiko for akvatisk miljø i ekstremsituasjoner der absolutt minste vannføring faller sammen med maksimalt vannuttak. I ytterste konsekvens vil slike hendelser kunne forringe tilstand for fisk.

Statsforvalteren vurderer at økt vannuttak ved Stelfossen ikke vil ha innvirkning på morfologiske forhold nedstrøms vannuttaket.

Virkning på terrestrisk naturmangfold

Siden søknaden kun omfatter selve vanninntaket og cirka 100 meter rørgate fram til silhus har Statsforvalteren ingen merknader til virkning på terrestrisk naturmangfold. Virkning på terrestrisk naturmangfold må vurderes ved senere etablering av vannledningstrasé videre fra silhuset. Vi forutsetter at Statsforvalteren får anledning til å uttale seg til dette når plan for ledningstrasé foreligger.

Virkning på beitedyr

Statsforvalteren forutsetter at kommunen har nødvendig dialog med landbruk og reindrift for å sikre at det tas nødvendige hensyn overfor næringene ved utførelse av anleggsarbeid.»

Sametinget 19.05.2022

«Sametinget uttaler seg i denne saken mht. samiske kulturminner. For hensyn som angår reindrift forutsetter vi dialog med reindriftsforvaltninga og de gjeldende reinbeitedistrikt. Vi kjenner ikke til at det er registrert automatisk freda, samiske kulturminner i det aktuelle området for vannuttak og 100 m rørtrasé fram til silhuset. Alle samiske kulturminner fra år 1917 eller eldre er automatisk freda ifølge kml. § 4 annet ledd. Mange av disse er fortsatt ikke funnet og registrert av kulturminnevernet. Dersom søknaden innvilges, vil vi derfor vise til tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt jamfør kulturminneloven § 8 annet ledd. Om noen under arbeid skulle oppdage spor etter eldre aktivitet, må arbeidet stanses umiddelbart og gis beskjed til Sametinget og fylkeskommunen. Vi forutsetter at dette pålegget videreformidles til alle som skal delta i gjennomføring av tiltaket.

Det er ikke tillatt å skade eller skjemme et freda kulturminne, eller sikringssonen på 5 meter rundt kulturminnet, jf. kml. §§ 3 og 6.

I konsesjonssøknaden omtales også den planlagte ledningstraseen fra Stelfossen til Ytre Karnes, traseen er ikke planlagt i detalj ennå og er ikke en del av søknaden på dette tidspunkt. Sametinget vil likevel gjøre oppmerksom på at det er sannsynlig at denne traseen må befares før endelig uttalelse kan gis. Det vil derfor være gunstig om saken kommer på høring i god tid før feltsesongen 2023 slik at ei eventuell befaring kan forberedes og planlegges.

Vi viser til egen uttalelse fra Troms og Finnmark fylkeskommune.»

Lyngsalpan verneområdestyre 20.06.2022

«Lyngsalpan verneområdestyre har i møte 14. juni 2022 diskutert tiltaket og vedtatt å sende inn følgende høringsuttalelse:

Et uttak av vann som planlagt fra Kvalvikelva vil ikke påvirke verneverdiene i Lyngsalpan landskapsvernområde. Utvidet bruk av elva som drikkevannskilde til området ved Lyngseidet må imidlertid ikke legge begrensinger på lokalbefolkningens tilgang til Kvalvikdalen. Fortsatt beite i dalen må også kunne fortsette som i dag for at kulturlandskapet i landskapsvernområdet opprettholdes.»

Mattilsynet Troms og Svalbard epost 21.07.2022

«Mattilsynet Troms og Svalbard har ingen merknader til søknad om uttak av drikkevann fra Kvalvikelva, Lyngen kommune, Troms og Finnmark.»

Søkers kommentar til uttalelsene

«Lyngen kommune har ikke noe å bemerke til høringsuttalelsene.»

4 NVEs vurdering

4.1 Hydrologiske virkninger av tiltaket

Kvalvikelva ved Stelfossen har et nedbørfelt på 40,7 km² ved det planlagte inntaket og middelvannføringen er beregnet til 2,2 m³/s. Effektiv innsjøprosent er på 5 % og nedbørfeltet har en breandel på 6 %.

Avrenningen varierer fra år til år med lavest vannføring i vintermånedene desember til mars og sensommer august/september. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 590 og 180 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 220 l/s. Iselva renner sammen med Kvalvikelva ca. 1,5 km nedstrøms Stelfossen. Restfeltet med Iselva er ca. 3,5 km² der middelvannføring er beregnet til 76 l/s.

Maksimalt vannuttak fra elva for alle tre vannverk er planlagt til 25 l/s og gjennomsnittlig vannuttak over året på 1400 m³/døgn (16 l/s). Et maksimalt vannuttak på 25 l/s vil utgjøre 11,4 % av alminnelig lavvannføring, 13,9 % av 5-persentil vinter og 1,1 % middelvannføring i elva. Gjennomsnittlig vannuttak på 16 l/s utgjør 7,3 % av alminnelig lavvannføring. Det er ikke foreslått slipp av minstevannføring.

Kvalvikelva går gjennom en bre- og elveavsetning nedstrøms Stelfossen der det er antatt betydelig grunnvannspotensial og at grunnvannet står i sammenheng med elva. Lavere vannføring i Kvalvikelva kan føre til redusert grunnvannsdannelse, men også at grunnvann kan bidra til å opprettholde vannføring i elva.

NVE vurderer at vannuttaket slik det er planlagt vil opprettholde vassdragets naturlige vannføringsdynamikk. Perioder med lav vannføring og høyt vannuttak kan sammenfalle om vinteren, men vannuttaket vil da likevel utgjøre en mindre påvirkning på vannføringen. Restfeltet fra Isielva og eventuell kontakt med grunnvannsforekomst vil bidra til å dempe virkningene av vannuttaket ytterligere.

4.2 Verna vassdrag, landskapsvern og friluftsliv

Kvalvikelva ble vernet i 1993 gjennom verneplan IV. Vassdraget er verna for sin urørthet og er definert som et type- og referansevassdrag.

Vannressursloven § 35 om andre vassdragstiltak i verna vassdrag, gir føringer for hvordan vernet skal ivaretas i behandling av tiltak etter vannressursloven. Jf. § 35, nr. 8 skal vassdragsmyndigheten, når den treffer avgjørelser som gjelder et verna vassdrag, legge vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene. Blir det gitt konsesjon, skal begrunnelsen for vedtaket vise hvordan verneverdiene antas å bli berørt og hvorfor dette ikke har vært avgjørende for vedtaket.

Verneverdiene og vassdragets urørthet er særlig viktig i øvre del av vassdraget. Her er verdiene knyttet til elveløpsformer, isavsmeltingsformer, botanikk og kulturminner. Området ovenfor Stelfossen er også verna som Lyngsalpan Landskapsvernområde. Verneverdiene for vassdragsvernet og landskapsvernet er i stor grad sammenfallende.

Friluftsliv er knyttet til både de lavere- og høyereleggende deler av nedbørfeltet. Sommerstid brukes de lavereliggende områdene med mange turstier og mulighet for fiske. Vinterstid er skiturer, toppturer og nordlysturisme viktige momenter knyttet til øvre deler av Kvalvikdalen. Det går traktorvei og turstier i nærheten av elva både på nordsiden mot Stelen og Sjøllihytta og på sørsiden til Isfjellet. Det er ikke

planlagt restriksjoner for friluftsliv i nedbørfeltet som følge av vannuttaket, utover å begrense tiltak som kan øke turisme, f.eks nye parkeringsplasser. Selve inntaksdammen ligger skjermet til, det er ikke mulig å passere forbi Stelfossen. Den er gjerdet inn i dag slik at beitedyr ikke har tilgang. Tiltakshaver ønsker at inntaksdammen med sikringssone gjerdes inne slik at den ikke er tilgjengelig for friluftsliv.

Fjæreområdet ved utløpet av Kvalvikelva er omtalt i verneplanen som viktig for fuglelivet tilknyttet vassdraget.

Vannuttaket er planlagt i nedre del av elva der det er gjort inngrep fra før av og verneverdiene er mindre fremtredende. Berørt elvestrekning vil være de nederste 2,5 km av ca. 10 km. Det tekniske inngrepet er lite og vil etter anleggsperioden ikke utgjøre et større inngrep enn dagens situasjon. Vannuttaket vil gi noe mindre vannføring i elva nedstrøms Stelfossen, men ikke merkbart utover ved svært lave vannføringer.

Verneverdiene er i hovedsak knyttet til øvre del av nedbørfeltet innenfor landskapsvernområdet. Dette området vil ikke påvirkes av vannuttak ved Stelfossen. NVE vurderer at vannuttaket og det ferdige tiltaket ikke vil ha vesentlig påvirkning på verneverdier, landskapsverdi eller friluftsliv tilknyttet vassdraget.

4.3 Naturmangfold

Kvalvikelva ble kartlagt av NINA i 2005 (NINA Rapport 27). Rapporten beskriver den nederste delen av elva med flommarkskog av gråor-heggeskog og tilhørende rik fuglefauna og skogbunn med mye dødved. Flommarkskogen er vurdert som en svært viktig naturtype og har fått verdisetting A.

Det er registrert rødlistede terrestriske arter i influensområdet for tiltaket. Gaupe, slimsneglehatt, fiskemåke og polarsnipe vurderes ikke som relevante utover potensielt midlertidig negativ påvirkning i anleggsfasen.

I nederste del av elva er det registrert sjørret og sjørøye. Det er gjennomført flere tiltak for å bedre forholdene for anadrom laksefisk i Kvalvikelva de siste årene. I 2015 ble det gjort Rotenon-tiltak mot lakseparasitt. I 2014 og 2018 fjernet NVE gamle sikringsanlegg og gjennomførte habitatforbedrende tiltak i nedre del av elva ved å blant annet bygge om terskler og legge ut gytetrus. Målet var å bedre de økologiske oppvekstforholdene for fisk i elva og gjenskape flomdynamikk for å få tilbake en aktiv flommarkskog.

Redusert vannføring i Kvalvikelva på grunn av et vannuttak på maksimalt 25 l/s vil ikke påvirke flomhyppighet eller -intensitet i de nedre delene av Kvalvikelva. Flommarkskogen forventes ikke å bli påvirket av det planlagte tiltaket. Med et maksimalt uttak på 25 l/s vil vannføringen i elva fortsatt være så stor at et maksimalt uttak ikke fører til brå vannstandendringer og fare for stranding av ungfisk og yngel. Vannuttaket vil det aller meste av tiden være ubetydelig i forhold til vannføringen i elva. NVE vurderer at vannuttaket ikke vil medføre nevneverdige negative konsekvenser for fisk, bunndyr og andre ferskvannsorganismer. Dette gjelder også i tørre perioder med høyt vannuttak.

4.3.1 Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om drikkevannuttak fra Kvalvikelva legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 10.07.2023. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og

for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

Vannuttaket ved Stelfossen vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra vannuttaket i sammenheng med andre, kjente påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

4.4 Beitedyr og reindrift

Kvalvikelva ligger innenfor Ivgoláhku/Lakselvadalen/Lyngsdalen reinbeitedistrikt og beiteområde til Lyngsalpan sauesankerlag. Sauesankerlaget har oppsamlingstrøer nedstrøms drikkevannsinntaket. Den sørlige delen av Lyngenhavøya er sommerbeite for reinbeitedistriktet. Ifølge Naturbase ligger inntaksområdet innenfor et område markert med trekklei, flyttelei og oppsamling for rein. Søknaden beskriver at det ikke er fast oppsamling for rein i nedbørfeltet til Kvalvikelva.

Beite er viktig for å opprettholde kulturlandskapet i landskapsvernområdet og naturbasert næring er et av satsingsområdene i Lyngen kommune. Uttaket av drikkevann er planlagt nedstrøms og utenfor landskapsvernområdet og mesteparten av beiteområdene. Det er ikke planlagt å endre formål fra dagens LNFR eller å innføre beiterestriksjoner i nedbørfeltet som følge av økt vannuttak. Kommunen har blitt anbefalt restriksjoner på samletrøer i nærheten av inntaksdammen, men dette vil ikke endre dagens situasjon.

NVE vurderer at økt drikkevannsuttak fra Kvalvikelva ikke vil gi nevneverdige negative konsekvenser for muligheten til å bruke område til beite for rein eller sau. Anleggsperioden kan gi en midlertidig negativ effekt med støy og anleggstrafikk.

4.5 Kulturminner

Det er registrert fredete kulturminner i Kvalvikdalen. Men ifølge søknaden og NVEs egne søk i Askeladden er det ikke registrert kulturminner i tiltaksområdet. Dette bekreftes også av fylkeskommunen og Sametinget. Siden Kvalvik og omegn vannverk har vannuttak og rørledninger i samme trase som Lyngseidet vannverk planlegger nå, vurderer NVE det som lite sannsynlig at det vil påtreffes kulturminner i anleggsfasen for den delen av tiltaket som omfattes av denne konsesjonen.

Vi minner likevel om tiltakshavers aktsomhets- og meldeplikt jf. kulturminneloven § 8 annet ledd.

4.6 Flom og skred

Området ved inntaket er registrert som hensynssone for skred i kommuneplanen. NVE vurderer at vannuttaket ikke vil øke faren for skred. Tiltaket ligger innenfor aktsomhetssone for flom. Inntak og rørledninger skal sikres mot flom. Tiltakshaver må sikre grunnforholdene ved gjennomføring av anleggsarbeidene for etablering av inntak og vannvei.

4.7 Samfunnsmessige fordeler

Vannuttaket fra Kvalvikelva til Lyngseidet vannverk vil bidra til å sikre drikkevannsforsyning med tilstrekkelig kapasitet og kvalitet for omtrent 400 husstander i området. I tillegg øker vannuttaket

forsyningssikkerheten som reservevannkilde til Kvalvik og omegn vannverk og Karnes-Oksvik vannverk.

4.8 Oppsummering

Et maksimalt vannuttak på 25 l/s vil utgjøre 11,4 % av alminnelig lavvannføring og 1,1 % middelvannføring i elva. NVE vurderer at vassdragets naturlige vannføringsdynamikk opprettholdes og at perioder med maksimalt vannuttak vil utgjøre en mindre påvirkning på vannføringen.

Verneverdiene i vassdraget er i hovedsak knyttet til øvre del av nedbørfeltet innenfor landskapsvernområdet. Dette området påvirkes ikke av vannuttak ved Stelfossen. NVE vurderer at vannuttaket og det ferdige tiltaket ikke vil ha vesentlig påvirkning på verneverdier, landskapsverdi eller friluftsliv tilknyttet vassdraget.

På grunn av vannuttakets begrensede størrelse i forhold til vannføring i elva kan ikke NVE se at fisk eller andre organismer skal bli negativt påvirket av tiltaket.

Kvalvikelva ligger innenfor Ivgoláhkku/Lakselvadalen/Lyngsdalen reinbeitedistrikt og beiteområde til Lyngsalpan sauesankerlag. Beite er viktig for å opprettholde kulturlandskapet i landskapsvernområdet og naturbasert næring er et av satsingsområdene i Lyngen kommune. Økt drikkevannsuttak fra Kvalvikelva vil ikke gi nevneverdige negative konsekvenser for muligheten til å bruke område til beite for rein eller sau.

NVE legger vekt på at tiltaket vil bidra til å sikre tilstrekkelig drikkevannsforsyning for husstander tilknyttet Lyngseidet vannverk.

5 NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE mener også at tiltaket ikke er i konflikt med verneverdiene til vassdraget jf. Vannressursloven § 35. NVE gir Lyngen kommune tillatelse etter vannressursloven § 8 til vannuttak fra Kvalvikelva. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

6 Forholdet til annet lovverk

6.1 Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

6.2 Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes Statsforvalteren om nødvendig avklaring etter forurensningsloven i anleggs- og driftsfasen. NVE har ikke myndighet til å gi vilkår etter forurensningsloven.

6.3 Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Statsforvalteren etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at hensikten med inngrepet i form av drikkevannsforsyning ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

7 Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

7.1.1 Post 1: Vannslipp

Følgende data for vannføring og vannuttak er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon:

Middelvannføring	l/s	2230
Alminnelig lavvannføring	l/s	220
5-persentil sommer	l/s	590
5-persentil vinter	l/s	180
Største vannuttak	l/s	25
Gjennomsnittlig vannuttak over året	m ³ /døgn	1400

Det er fra søkers side ikke planlagt slipp av minstevannføring fra Stelfossen i Kvalvikelva. Det planlagte gjennomsnittlige vannuttaket over året på 1400 m³/døgn utgjør 0,7 % av middelvannføring i Kvalvikelva og vil i liten grad påvirke vannføringen i elven. NVE vurderer at en innretning for slipp av minstevannføring vil utgjøre et større inngrep i et verna vassdrag enn det begrensede vannuttaket som er omsøkt. Det er derfor ikke stilt krav om slipp av minstevannføring fra Stelfossen i Kvalvikelva.

7.1.2 Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Konsesjonen omfatter vannuttaket fra Stelfossen, etablering av inntaket og nødvendige ledninger frem til silhuset.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs miljøtilsyn og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Inntak etableres i tilknytning til Kvalvik og omegns eksisterende inntak i kulpen ved Stelfossen.
Vannvei	Vannvei frem til silhuset plasseres i samme trase som eksisterende infrastruktur tilhørende Kvalvik og omegn vannverk.
Maksimalt vannuttak	Maksimalt vannuttak dimensjonert for Lyngseidet vannverk, Kvalvik og Omegn vannverk og Karnes-Oksvik vannverk er i søknaden oppgitt til 2160 m ³ /døgn eller 25 l/s. NVE har satt maksimalt vannuttak til 25 l/s. Dette kan ikke endres ved detaljplan.
Gjennomsnittlig vannuttak	Gjennomsnittlig vannuttak er i søknaden oppgitt til 1400 m ³ /døgn eller 16 l/s for de tre vannverkene Lyngseidet

	vannverk, Kvalvik og Omegn vannverk og Karnes-Oksvik vannverk til sammen. NVE har satt gjennomsnittlig vannuttak over året til 1400 m ³ /døgn. Dette kan ikke endres ved detaljplan.
Vei	Eksisterende veier og traktorvei skal benyttes som anleggsvei slik det er beskrevet i søknaden.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

7.1.3 Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

7.1.4 Post 6: Automatisk fredete kulturminner

Vi minner om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jmfør kulturminneloven § 8 (jmfør vilkårenes pkt. 3).

7.1.5 Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

7.1.6 Post 10: Registrering av vannuttak m.v.

Det skal etableres en måleanordning for registrering av vannuttaket. Den tekniske løsningen for dokumentasjon av vannuttak skal godkjennes gjennom detaljplanen. Data skal fremlegges NVE på forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.